

Securitatea și sănătate în muncă, pe lista priorităților CNSM

» p.3

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Comisia tripartită va examina chestiuni esențiale pentru societate

» p.4

Actual

Guvernul și-a expus funcțiile vacante

Circa 500 de persoane au vizitat Târgul de cariere, organizat în premieră de Guvern, în cadrul campaniei de recrutare pentru suplinirea celor peste 200 de funcții publice vacante.

» p.4

Asistenții sociali, lăsați în voia sorții de autoritățile capitalei

Asistenții sociali din Chișinău riscă să rămână fără locul de muncă sau să li se înjumătățească salariile. Într-un apel către autorități, aceștia insistă ca municipalitatea să găsească banii necesari în bugetul pentru anul 2024 și să nu renunțe la acest serviciu.

» p.5

Consultațiile economistului și ale juristului

» p.6

Cultura este o sursă unică de celebrare a umanității din noi

Ziua Națională a Culturii este sărbătorită pe 15 ianuarie în Republica Moldova și România, în semn de omagiu pentru marele poet Mihai Eminescu, născut pe 15 ianuarie 1850. Cultura este o sursă unică de bucurie și de celebrare a umanității din noi.

» p.7

border.gov.md

Sindicatul se pronunță împotriva intenției Guvernului de a stinge concediile de odihnă nefolosite

”Drepturile la concediul de odihnă anual și la indemnizație sunt fundamentale

Eugeniu COVRIG,
șeful Departamentului juridic al CNSM

CNSM își reiterează poziția vizavi de intenția reprezentanților Guvernului de a modifica art. 118 din Codul muncii și a expediat Cancelariei de Stat textul prin care își argumentează punctul său de vedere asupra unor aspecte sensibile din activitatea salariatului, dar și a angajatorului.

Drept urmare a examinării repetate a proiectului de hotărâre

cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind actualizarea cadrului normativ), număr unic 995/CS/2023, comunicăm următoarele.

1. Noul cuprins al propunerii de la art. II din proiectul de lege, care prevede completarea art. 118 din Codul muncii, cu un alineat nou (4 prim), nu a suferit modificări esențiale și calitative în urma avizelor recepționate de autorul acestuia. Mai exact, este păstrat conceptul inițial al autorului, și anume, cel

care suportă consecințele neutilizării concediului de odihnă anual, este salariatul, ci nu angajatorul. Astfel, potrivit noului cuprins al alin. (4 prim) propus pentru completarea art. 118 din Codul muncii, „În cazul în care salariatul, din motive justificative, nu poate efectua, integral sau parțial, concediul de odihnă anual la care avea dreptul în anul calendaristic respectiv, cu acordul persoanei în cauză, angajatorul este obligat să acorde concediul de odihnă neefectuat într-o perioadă de cel mult doi ani începând cu

anul următor celui în care s-a născut dreptul la concediul de odihnă anual. Zilele concediului de odihnă anual nefolosite după expirarea termenului indicat se consideră stinse”.

Din acest considerent, cu referire la propunerea respectivă, reiterăm poziția argumentată în avizul anterior (nr. 04-17/917 din 24.11.2023) și anume, că:

- prevederile actuale ale art. 118 din Codul muncii sunt clare și conforme cu normele internaționale la care Republica Moldova este parte;

» p.2

cat. 100000

ABONAREA 2024 CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2024, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 40,00 lei; 6 luni - 240,00 lei; 12 luni - 440,00 lei.

» ACTIVITATEA CNSM

2

Poziție

Sindicatetele se pronunță împotriva intenției Guvernului de a stinge concediile de odihnă nefolosite

(Urmare din pag. 1)

- nota informativă la proiectul de lege în vederea completării art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim) nu se bazează pe cazuri sau situații concrete, provocate de aplicarea justă a prevederilor în vigoare ale art. 118 din Codul muncii;

- consecințele neglijării dispoziției alin. (1) al art. 118 din Codul muncii nicidecum nu pot motiva necesitatea stabilirii unor condiții, pentru a lipsi salariații de dreptul la concediul de odihnă anual;

- adoptarea completării art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim) va avea, drept urmare, crearea unor contradicții sau incompatibilități ale legislației naționale cu standardele internaționale în domeniul muncii, ratificate de R. Moldova, care garantează tuturor salariaților dreptul la un concediu de odihnă anual plătit.

Nu în ultimul rând, adoptarea propunerii date va oferi posibilități legale de aplicare abuzivă a acestei norme de către angajator.

2. A se mai reține că propunerea privind completarea art. 118 din Codul muncii, care, potrivit autorului proiectului de lege, are drept scop „responsabilizarea angajatorului și salariaților privind acordarea și utilizarea concediilor de odihnă anuale” a fost criticată sub aspect de neclaritate și neconformitate cu normele internaționale și constituționale, nu doar de sindicate, ci și de majoritatea autorităților/instituțiilor interesate, de la care s-a solicitat prezentarea avizelor/expertizelor, inclusiv de Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, MAI, Ministerul Mediului, Centrul Național Anticorupție, Aparatul Președintelui, Avocatul Poporului, Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor etc.

În această ordine de idei, constatăm că, potrivit avizelor prezentate la proiectul de lege de instituțiile enumerate, se confirmă remarcă expusă de CNSM prin avizul precedent, și anume că motivul real al acumulării (neutilizării) concediilor de odihnă anuale nu ține de salariat, ci de un șir de circumstanțe și factori (nelegate de voința/discreția salariatului, uneori nici chiar a angajatorului), inclusiv politici, care stau la baza acestui fenomen.

În principal, se evidențiază moratoriul temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante (stabilit an de an de Guvern, în prezent cca 16 mii de funcții vacante sunt supuse moratoriului până la 31 decembrie 2024, moratoriul la acordarea concediilor de odihnă pentru funcționarii publici cu statut special din cadrul MAI, volumul mare de sarcini și lipsa unei persoane care ar prelua executarea sarcinilor pe timpul concediului salariatului, fluctuația mare a personalului, numărul mare de funcții vacante din cauza volumului excesiv de muncă și a salariului nemotivat, lipsa resurselor umane și necesitatea asigurării continuității serviciilor medicale urgente, managementul insuficient de activ al angajatorilor. În contextul celor enumerate supra, considerăm că nu poate fi nici un motiv întemeiat pentru ignorarea propunerilor înaintate de autoritățile publice.

Așadar, este de neînțeles insistența autorului proiectului de lege de a promova pro-

punerea respectivă, fără o argumentare și justificare plauzibilă, care afectează în mod vădit două drepturi fundamentale ale salariatului, și anume, **dreptul la concediul de odihnă anual**, care nu poate fi doar declarat, ci utilizat în mod real pentru refacerea forței de muncă și **dreptul la indemnizație** pentru perioada concediului de odihnă anual, care se va considera stins, din cauza abuzului și/sau neglijenței angajatorului. Or, în acest sens, mai distingem că, în pofida interdicției privind aplicarea amenziilor și altor sancțiuni pecuniare față de salariat, statuată de art. 206, alin. (3) din Codul muncii, acesta (salariații) urmează a fi sancționat pecuniar, pentru o faptă (acumularea restanțelor la utilizarea concediului de odihnă anual) ce aprioric nu-i poate fi imputată. Cu alte cuvinte, norma dată pare a fi elaborată și propusă pentru adoptare în scop tendențios și nu cu bună credință, adică fără abținerea de la cauzarea de prejudicii altora sau fără a se încălca drepturile și libertățile salariaților.

3. Autorul proiectului de lege, deși își argumenta inițial propunerea de completare a art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim), în scopul realizării unor recomandări ale Curții de Conturi, aceasta (propunerea) nu este susținută nici măcar de instituția respectivă, ci dimpotrivă, chiar este criticat modul de înțelegere și implementare a recomandărilor expuse de aceasta. Or, prin avizul prezentat de Curtea de Conturi la proiectul de lege în cauză, aceasta „precizează că, prin recomandările sale anterioare, a accentuat necesitatea încurajării utilizării zilelor de concediu de odihnă anual nefolosite ale angajaților din sectorul public, cu scopul de a interveni sistemic și a exclude nu doar presiunea pe bugetul de stat și costurile administrative sporite, dar și cu scopul primordial al concediului, și anume refacerea forței de muncă a funcționarilor, pentru o corelare logică și echitabilă între durata activității de muncă și durata zilelor de odihnă”.

Totodată, Curtea de Conturi a ținut să remarce prin avizul său că ea „se îngrijește nu numai de economicitatea, eficiența și eficiența utilizării banului public, dar și de respectarea drepturilor fundamentale ale angajaților, în contextul nediscriminării angajaților care nu au utilizat concediile anuale nefolosite (în special din cauza insuficienței personalului pregătit și capabil să realizeze atribuțiile de funcție ale colegilor aflați în concediu anual) în raport cu cei

care le-au utilizat, respectiv, beneficiind și de indemnizația prevăzută în acest scop”.

4. Cu referire la argumentul autorului proiectului de lege, introdus ulterior în nota informativă, și anume, că **marea majoritate a statelor membre ale UE stabilesc norme referitoare la pierderea dreptului la concediu anual plătit** (garantat de art. 7 din Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru), la expirarea unei perioade de referință, făcând trimitere doar la art. 145, alin. (6) din Codul muncii al României, specificăm următoarele.

Potrivit dispoziției alin. (6) al art. 145 din Codul muncii al României, „Salariații are dreptul la concediu de odihnă anual și în situația în care incapacitatea temporară de muncă se menține, în condițiile legii, pe întreaga perioadă a unui an calendaristic, angajatorul fiind obligat să acorde concediul de odihnă anual într-o perioadă de 18 luni începând cu anul următor celui în care acesta s-a aflat în concediu medical”.

Așadar, reținem că dispoziția legală a României (stat membru UE) nicidecum nu stabilește pierderea (stingerea) concediului de odihnă anual, după cum pretinde autorul proiectului de lege, ci dimpotrivă, oferă o claritate, precizare privind păstrarea dreptului la concediu de odihnă anual, în situația survenirii și menținerii îndelungate, chiar și pe o perioadă a unui întreg an calendaristic, a incapacității de muncă. Totodată, norma legală stabilește obligativitatea angajatorului de a acorda concediul de odihnă anual și

concretizează perioada acordării, mai exact, în decurs de **18 luni** începând cu anul următor celui în care acesta s-a aflat în concediu medical.

Prin urmare, exemplul autorului proiectului de lege, bazat pe legislația României, este total nepotrivit și chiar în defavoarea propunerii acestuia. Or, exemplul României ar servi drept motiv pentru completarea Codului muncii al Republicii Moldova, în sensul concretizării alineatului (2) al art. 118, care statuează doar dreptul amânării sau prelungirii concediului de odihnă anual în cazul aflării salariatului în concediu medical, însă nu și obligativitatea și perioada exactă în care angajatorul urmează să-l acorde, după încetarea incapacității de muncă (concediului medical).

5. În altă ordine de idei, remarcăm că **stingerea** unei perioade de concediu de odihnă anual nefolosit nu derivă din prevederile Directivei 2003/88/CE privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru. Afirmăm din nota informativă, precum că **actul UE stabilește dreptul fundamental al lucrătorilor la odihnă și perioada minimă garantată a concediului de odihnă, lăsând la discreția statelor membre reglementarea altor aspecte aferente acordării acestuia, inclusiv stabilirea limitelor corespunzătoare pentru acumularea concediului anual plătit de-a lungul mai multor ani succesivi**, nu-și are rostul și este inutilă. Or, legiuitorul Republicii Moldova a stabilit deja, prin alin. (4) al art. 118 din Codul muncii, o perioadă de referință (de maxim doi ani consecutivi), în privința amânării/nefolosirii, acumulării succesive a concediului de odihnă anual. Astfel, intenția vehementă a autorului proiectului de lege, de a completa Codul muncii, în scopul reglementării stingerii dreptului la concediul de odihnă anual, după expirarea perioadei de doi ani, în care acesta trebuie utilizat, nu poate fi catalogată decât un atentat la drepturile fundamentale ale salariatului, garantate de Constituție.

Porind de la cele sus-menționate, CNSM nu susține și se pronunță, repetat, împotriva propunerii privind completarea art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim), fapt pentru care propune excluderea ei din proiectul de lege. Adoptarea acestei modificări la Codul muncii, cu certitudine, va provoca înaintarea unei sesizări atât la Curtea Constituțională, cât și la OIM, în vederea examinării conformității acesteia cu normele constituționale și internaționale la care Republica Moldova este parte.

Bilanț

Securitatea și sănătatea în muncă, pe lista priorităților CNSM

Sergiu IURCU,
consilier superior,
Departamentul protecție
social-economică
al CNSM

Activitatea Inspectoratului Muncii al Sindicatelor și a Laboratorului Controlului Factorilor de Risc ale CNSM pe parcursul anului 2023 a vizat desfășurarea vizitelor de lucru și măsurărilor factorilor de risc la entitățile a căror listă a fost aprobată prin Hotărârea Comitetului Confederal din 22 decembrie 2022.

Astfel, pe parcursul anului 2023, Inspectoratul Muncii al Sindicatelor a efectuat vizite de lucru la 275 de entități, cu impact pentru 30443 de salariați, dintre care: 26910 – membri de sindicat (sau 88,4%) și 18775 – femei (sau 61,7%).

În cadrul vizitelor de lucru, inspectorii de muncă au constatat 6443 de abateri de la prevederile cadrului legal, dintre care 625 – în domeniul raporturilor de muncă (legislația muncii) și 5818 sau 90% din numărul total – în domeniul securității și sănătății în muncă.

În urma recomandărilor făcute privind înlăturarea abaterilor depistate, conducătorii a 233 de entități sau 84,7% din totalul entităților vizitate de către inspectorii ai muncii au informat că au întreprins măsuri pentru soluționarea problemelor constatate. Este necesar de menționat că se înregistrează o creștere a responsabilității persoanelor competente din domeniul securității și sănătății în muncă, deoarece ponderea celor care au dat curs recomandărilor inspectorilor a crescut față de anul 2022 cu 9,7 puncte procentuale.

Pe parcursul perioadei de referință, inspectorii de muncă ai sindicatelor au participat la examinarea a două accidente de muncă, din care unul mortal, în care au avut de suferit salariați, membri de sindicat.

Pentru a asigura o înțelegere mai bună a aspectelor ce vizează securitatea și sănătatea în muncă, inspectorii de muncă au participat în calitate de formatori la 81 de seminare de instruire în domeniul SSM, organizate de centrele sindicale naționale-ramurale, de reprezentanții CNSM în teritoriu și de Institutul Muncii al CNSM.

Pe parcursul anului 2023, inspectorii de muncă au acordat peste 1353 de consultații membrilor de sindicat în domeniul raporturilor de muncă, precum și în securitate și sănătatea în muncă, au răspuns la adresări în scris sau apeluri telefonice.

Totodată, în perioada de referință, angajații Inspectoratului Muncii al Sindicatelor au examinat și s-au pronunțat pe marginea diferitelor proiecte de hotărâri de Guvern. Trebuie menționate aici propunerile înaintate la proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și desfășurarea examenelor medicale profilactice obligatorii ale angajaților și persoanelor care practică munca individuală. Principalele propuneri lansate au vizat extinderea listei factorilor nocivi care conduc la provocarea bolilor profesionale, crearea unui sistem de evidență a salariaților care sunt afectați de boala profesională și includerea în lista factorilor ce conduc la îmbolnăviri profesiona-

le ca element esențial – stresul la locul de muncă.

O importanță deosebită în asigurarea unor condiții inofensive de muncă în anul 2023 l-a avut Laboratorul Controlului Factorilor de Risc al CNSM (LCFR). În perioada de referință, LCFR a efectuat 3842 de măsurări la cinci entități, fiind constatate 796 de abateri de la normele stabilite. Cota măsurărilor efectuate ce nu au corespuns normativelor a alcătuit 20,7%. Repartizarea după tipul factorului fizic este următoarea: microclimat – 80 de măsurări, din care 12 nu au corespuns normelor, iluminat – 120/51, câmpuri electromagnetice – 876/25, zgomot – 1806/618, vibrație – 405/81, infrasunet – 555/9. Constatăm că cele mai multe abateri, desigur, în funcție de specificul locurilor de muncă, s-au înregistrat la locurile de muncă cu prezența factorului fizic – zgomot.

În urma vizitelor de lucru în timpul cărora s-au efectuat măsurări instrumentale la aceste entități, au fost întocmite și înmănată administrației și președinților organizațiilor sindicale primare rapoartele de încercare/măsurare pe fiecare factor de risc investigat. În cazurile necorespunderii valorilor factorilor normativelor în vigoare, s-au propus să se întreprindă măsuri de aducere a condițiilor de muncă în conformitate cu normele legale.

Programul LEADER

Ministerul Agriculturii va finanța grupuri de acțiune locală

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) anunță lansarea Apelului II pentru depunerea cererilor în cadrul Programului LEADER, având drept obiectiv selectarea grupurilor de acțiune locală (GAL) și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțarea din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural. Perioada de depunere a cererilor este 15 ianuarie - 23 februarie 2024.

Lansarea acestui apel se conformează unei Hotărâri de Guvern prin care a fost aprobat Regulamentul privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER. Detalii suplimentare și informații legate de apel pot fi găsite pe pagina oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare: (<https://maia.gov.md/.../apelul-ii-al-programului-leader>)

Apelul de propuneri este destinat grupurilor de acțiune locală din Republica Moldova, care funcționează în conformitate cu principiile abordării LEADER și dispun de o strategie de dezvoltare locală aprobată de adunarea generală a GAL.

Alocația financiară anuală din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER constituie un cuantum de până la 5%. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare încurajează participarea activă a grupurilor de acțiune locală pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a comunităților locale.

Cor. VP

Aniversare

Incredibil, dar adevărat: Mihail Hîncu a împlinit 70 de ani

Ca să vezi, cum a aranjat un filosof scurgerea timpului: zilele trec, anii zboară și, când te uiți, prinzi argint în podoaba capilară. Ei bine, Mihail Hîncu, acest domn vesnic tânăr și ferice, a împlinit onorabila vârstă de 70 de ani.

Dragul nostru coleg, iată că a venit o zi în care împlinirea vieții bat la ușă, aducându-vă marea satisfacție pentru faptele realizate și lucrurile create de-a lungul anilor. Pentru noi, sindicaliștii și veteranii mișcării sindicale din Republica Moldova, dumneata este înscris în cohorta cadrelor sindicale care au apărut interesele omului muncii, ale membrilor de sindicat.

Ați muncit, mai bine de 25 de ani, în funcția de vicepreședinte la centrul național interarmural sindical. În calitate de vicepreședinte, ați avut o contribuție deosebită la soluționarea problemelor sociale ce țin de instituțiile de întemere, recuperare și odihnă a membrilor de sindicat și a copiilor acestora. Acea pleiadă de cadre sindicale profesioniste, care au avut posibilitatea să lucreze cu dvs., păstrează și astăzi amintiri plăcute despre activitatea comună pentru apărarea drepturilor și intereselor membrilor de sindicat. Pentru noi, sindicaliștii din generația de astăzi și pentru veteranii mișcării sindicale, rămâneți omul faptelor, al acțiunilor în folosul oamenilor muncii.

La această vârstă onorabilă, noi, membrii Asociației obștești a veteranilor mișcării sindicale din Republica Moldova, avându-vă ca președinte al Asociației, ne exprimăm respectul profund pentru truda pe care o depuneți spre ridicarea bunăstării membrilor Asociației.

Vă dorim multă sănătate, forțe de muncă și să fiți mereu așa, precum ați și fost, activ și exigent.

La mulți ani, multă sănătate, visuri împlinite și bucurii de la cei dragi!

Membrii Asociației obștești a veteranilor mișcării sindicale din Republica Moldova

Eveniment important

Comisia tripartită urmează să examineze chestiuni esențiale

Vinerea viitoare, 26 ianuarie, Comisia națională pentru consultări și negocieri colective urmează să se întrunească, la ora 15.00, în incinta Casei Guvernului, pentru a examina o serie de chestiuni de pe agendă, de o importanță esențială pentru societatea noastră.

Printre cele mai importante chestiuni incluse în ordinea de zi se numără cea cu privire la aprobarea Planului CNCNC pentru semestrul I din 2024, pe marginea căreia va prezenta un raport secretariatul CNCNC, în calitate de coraportori fiind reprezentanții CNSM și CNPM.

De asemenea, va fi discutată chestiunea cu privire la mecanismul de stabilire (adecvare) a salariului minim pe țară, pe marginea căreia vor prezenta informații toți partenerii sociali.

Membrii Comisiei tripartite vor analiza realizările înregistrate în anul 2023 și perspectivele pentru 2024 privind consolidarea dialogului social la nivel ramural, în special, în ceea ce privește negocierea modificărilor preconizate la Codul muncii.

Totodată, partenerii sociali vor examina chestiunea cu privire la instanțele extraju-

dicare de soluționare a litigiilor de muncă, asupra cărora sindicatele au insistat în repetate rânduri.

De asemenea, va fi pusă în discuție oportunitatea ratificării Convenției OIM nr. 156/1981 privind egalitatea de șanse și tratament între forța de muncă feminină și cea masculină, lucrătorii având responsabilități familiale.

În alt context, vor fi abordate măsurile care vizează reforma administrativă și chestiunea cu privire la revizuirea sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile.

În cadrul ședinței CNCNC va fi audiat un raport privind măsurile incluse în Programul de îmbunătățire a securității și sănătății în muncă în domeniul cu riscuri înalte de accidentare și îmbolnăvire (construcții, agricultură, industria prelucrătoare) pentru anii 2024-2028.

Vor fi discutate chestiunile cu privire la respectarea convențiilor colective (nivel național), a convențiilor colective (nivel ramural) și a contractelor colective de muncă, precum și cu privire la implementarea măsurilor de combatere a ocupării informale.

Printre punctele importante de pe ordinea de zi a ședinței CNCNC se mai numără chestiunile cu privire la propuneri-

le sindicatelor de modificare a legislației în domeniul salarizării, modificarea Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (garanții minime de salarizare), implementarea registrului electronic al angajaților pentru sectorul real al economiei, asigurarea angajaților MAI cu norma de hrană – indemnizație de hrană.

Partenerii sociali vor mai examina chestiuni ce țin de politica fiscală și vamală, cu privire la modificarea cadrului normativ din domeniul securității și sănătății în muncă, cu privire la activitatea Consiliului de Administrație al Companiei Naționale de Asigurare în Medicină ș. a.

Cor. VP

Recrutare de angajați

Guvernul și-a expus funcțiile vacante la un târg de cariere

Circa 500 de persoane au vizitat Târgul de cariere, organizat în premieră de Guvern, în cadrul campaniei de recrutare pentru suplinirea celor peste 200 de funcții publice vacante. Reprezentanții celor 30 de instituții participante la târg le-au oferit vizitatorilor informații vizând procedura de angajare, specificul funcțiilor vacante și beneficiile serviciului public. Salariile oferite se încadrează între opt mii și 25 de mii de lei.

Reprezentanții Guvernului spun că acțiunea este necesară, mai ales în contextul deschiderii negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Printre vizitatori au prevalat tinerii, care își doresc să muncească în sectorul public, dar și cei care vor să se reprofileze. În timp ce unii au venit să-și caute primul loc de muncă, alții au spus că vor o schimbare sau că și-ar dori să împărtășească experiența acumulată.

„Îmi doresc un loc de muncă stabil și vreau să contribuie la dezvoltarea comunității noastre aici, în Republica Moldova”, ne-a spus studenta Ariana Țurcanu.

„Sunt în căutare de noi oportunități, să cucerim noi domenii, noi piețe și mi-aș dori chiar să mă reprofilez. Eu sunt traducător, mi s-a părut foarte captivantă oferta de la Ministerul Apărării, Departamentul relații internaționale, inclusiv funcția de psiholog”, ne spune o altă femeie venită la târg.

În cadrul Inspectoratului General de Carabinieri angajăm tineri și tinere de la

18 până la 45 de ani, dornici de a presta activități legate de securitatea statului și de asigurarea securității populației. Venitul oficial începe cam de la zece mii de lei, cu progrese până la 25 de mii și mai mult”, spune Ruslan Colea, șef adjunct al Direcției Generale Centru.

În perioada următoare va fi înființată și o nouă instituție, Agenția Națională pentru Securitate Cibernetică, iar reprezentanții Ministerului Economiei promit salarii mult mai mari.

„Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a lansat concursul pentru directorul noii Agenții pentru Securitate Cibernetică, creată recent. Angajații vor avea statut de funcționari publici, dar cu salarii mult mai mari. Proiectul de lege urmează să fie aprobat în cel mai scurt timp. Sala-

riile vor fi de circa trei ori mai mari decât în mod normal într-o instituție publică”, a menționat Cătălina Plinschi, consilieră pentru digitalizare în cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Printre vizitatori am întâlnit oameni care știu exact unde vor să se angajeze. „Mă atrage o funcție vacantă la Cancelaria de Stat, traducător de română-rusă, rusă-română, plus alte două limbi pe care le cunosc, greacă și engleza. Am revenit din Grecia și caut un loc de muncă, am studii în filologie”, ne-a mărturisit o altă femeie.

Iar Vlada, care este studentă la USM, spune că alege să muncească în instituțiile statului pentru un salariu decent și oportunități mai mari de dezvoltare. „Datorită contextului de integrare în Uniunea Europeană, sperăm să avem noi

oportunități de lucru peste hotare sau mobilități diferite în care putem să învățăm lucruri noi în străinătate și să le implementăm în statul nostru. Salariul ar fi bine să fie de la 15 mii de lei în sus”, susține Vlada.

Un alt vizitator al târgului a manifestat interes pentru ofertele Agenției de Guvernare Electronică și ale Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică. „Ar fi păcat să neglijez experiența de aproape 50 de ani în domeniul informaticii și al digitalizării. Aș putea fi chiar voluntar sau consilier”, a menționat Ivan Tacenco.

Târgul de cariere este la prima ediție, iar reprezentanții Executivului speră că acesta îi va ajuta să completeze posturile vacante din cadrul instituțiilor de stat.

„Concursurile nu sunt anulate. Ele, în continuare, se desfășoară în conformitate cu cadrul normativ în vigoare, doar că prin acest târg ne propunem să suplینăm numărul de persoane care vor participa pentru aceste posturi. Dacă, anterior, la un post participau cinci, șase, zece candidați, prin intermediul acestui târg noi putem să dublăm sau chiar să triplăm numărul de candidați care se înscriu la concurs”, ne-a spus Daniel Vodă, purtătorul de cuvânt al Guvernului.

La eveniment au fost prezentate oportunitățile de carieră pentru funcții publice de conducere și de execuție în diverse domenii: economie, justiție, comunicare, asigurări sociale, statistică, resurse umane, audit intern și altele.

Galina MUNTEANU

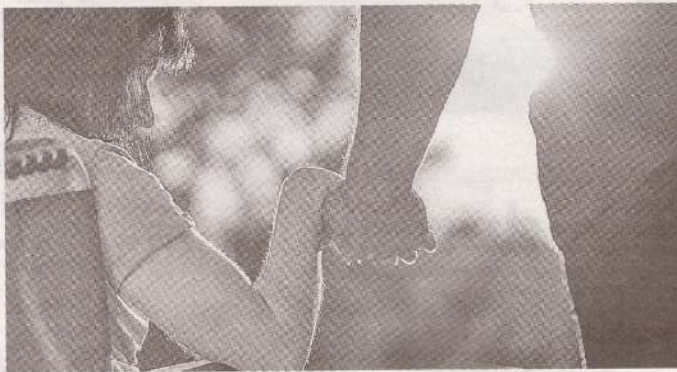
Servicii indispensabile

Asistenții sociali, lăsați în voia sorții de autoritățile capitalei

Asistenții sociali din Chișinău riscă să rămână fără locul de muncă sau să li se înjumătățească salariile. Într-un apel către autorități, aceștia insistă ca municipalitatea să găsească banii necesari în bugetul pentru anul 2024 și să nu renunțe la acest serviciu. Totodată, Ministrul Muncii și Protecției Sociale cere conducerii Chișinăului să identifice fonduri în bugetul municipal pentru a achita salariile asistenților personali din capitală.

Agafia Gabura este asistent personal de peste 35 de ani pentru fiul său mobilizat la pat, iar de câțiva ani și pentru nepoțelul său, care suferă de autism. Femeia spune că banii pe care îi câștigă în calitate de asistent personal îi cheltuiește pe medicamente și investigații medicale. A declarat că fără ea copilul ei nu se descurcă.

„Nu merge, îi aduc toate cele necesare, îi pun cele necesare alături, îi ajut să mănânce, să se îmbrace... Dacă eu nu-s acasă, el e flămând. Trebuie să supraviețuim cumva. Asta a fost salariul meu. Așa cum am lucrat, să putem să întreținem copiii bolnavi, căci, în caz contrar, va trebui să cerșim. Să-mi fi fost copiii sănătoși, mă duceam și la scos piatră, că eu nu m-am ferit niciodată de muncă. Vă spun sincer. Chin și amar am, 24 de ore lucrăm cu ei”, a mărturisit Agafia Gabura.

Elena Dudnic e fostă profesoară, dar de șapte ani este asistenta personală a mamei sale, care are nevoie de îngrijire. „În afară de lipsurile materiale, avem și suferință sufletească, durere și incapacitate de a-i ajuta cu ceva. Trebuie să stai zi și noapte. Eu acum am lăsat-o pe mama cu sora. Dar în general, eu nu mă pot duce de lângă ea. Atunci când am apelat la asistenta socială, am simțit un ajutor, cu toate că salariul e mic”, a spus Elena Dudnic.

De peste 30 de ani, Natalia Hasan are grijă de fiul său. Spune că salariul pe care îl primea din asistența personală era unică sursă de venit. Repartiza banii pe medicamente, produse alimentare și servicii comunale.

„Noi nu hrănim copiii așa cum e nevoie, de obicei, pentru că ei au o alimentație conformă pentru fiecare diagnostic. Nu ne uităm ce e scris. - Pentru că nu vă ajung bani? - Nu. Mai ales persoanele care stau la pat au nevoie de carne de vită, ca să nu se formeze răni. Noi îngrijim mereu de ei. Nu știu dacă Dumnezeu a vrut acum să ne bată. Dacă nu ne aude primăria, o să-i facem noi să ne audă”, a menționat, la rândul său, Natalia Hasan.

După protestele asistenților personali, edilul capitalei a venit cu o reacție: „Chișinăul are un pachet de cinci milioane de lei pe toate serviciile și prestațiile sociale din municipiu. Dar în anul trecut, odată cu implementarea Legii 256/2023,

când a fost aprobată Reforma de asistență socială „Restart” la nivel de țară, a fost abrogat pachetul minim de servicii sociale și a fost împărțit în două acest serviciu”.

Între timp, ministrul Muncii și Protecției Sociale, Alexei Buzu, recomandă autorităților din Chișinău să găsească bani pentru salariile asistenților personali, menționând că suma necesară nu este una foarte mare.

„O parte din acești asistenți personali erau remunerați din acel fond de protecție al populației. Fondul era gestionat de către Guvern. La acest fond se acumulasă resurse din mai multe taxe. Este vorba de voință politică. Eu cred că există soluții. Colegii, atât în Consiliul Municipal, cât și în primărie, în timpul apropiat vor identifica aceste resurse”, a declarat ministrul.

Amintim că asistenții personali din Chișinău și din autonomia găgăuză urma să fie finanțați de autoritățile municipale, odată cu implementarea reformei sistemului de asistență socială „Restart”. Măsura a fost criticată de primarul capitalei, Ion Ceban, și calificată drept incorectă și inechitabilă. Reprezentantii primăriei municipiului Chișinău afirmă că povara financiară este prea mare, iar instituția nu are capacitatea să asigure această finanțare. Precizăm că în capitală activează peste 2200 de asistenți personali.

Natalia HADĂRCĂ

Analiză

Moldovenii cheltuiesc pentru alimente mai mult decât pentru sănătate, odihnă și educație

Cumpărăm că să aruncăm. Circa 5,2% din cheltuielile lunare ale moldovenilor merg pentru alimente care ajung la gunoi. Potrivit expertului economic Veaceslav Ioniță, fiecare persoană din Republica Moldova aruncă în medie 76 kg de mâncare pe an. Această cantitate este doar risipa făcută de către gospodăriile casnice. Pe lângă ceea ce se aruncă de acasă, se mai aruncă din magazine, fabrici, mai rămâne pe dealuri etc.

Din produsele ce se aruncă, 40% din risipă este făcută de către consumatori, 25 la sută – de sectorul de producție, 20% - de sectorul de procesare și 15% - de sectorul comercial. Asta în timp ce unii cetățenii sunt nevoiți să dea jumătate din venituri pentru produse, mai mult decât pentru sănătate, odihnă sau educație.

În opinia expertului, moldovenii aruncă anual la gunoi alimente care ar fi suficiente pentru a hrăni un milion de săraci din țară. Alimentele pe care le aruncă oamenii din țările dezvoltate sunt mult mai multe decât toate alimentele care se produc în Africa.

„Dacă am fi mai raționali, toate produse alimentare culese, procesate, ajunse pe rafturile magazinelor și ulterior procurate,

care anual sunt aruncate de către oamenii din țările dezvoltate, ar ajunge să fie hrăniți oamenii săraci de peste tot”, a spus Veaceslav Ioniță.

El susține că deși în ultimii trei ani moldovenii au cunoscut cea mai mare creștere a prețurilor la produsele alimentare din ultimii 20 ani, ei continuă să facă risipă și cheltuiesc cel mai mult pentru ele. În anii, 2021-2023, prețurile au crescut cu 62%. În ultimii trei ani, Republica Moldova a avut cea mai mare inflație din ultimii 20 de ani. Ceea ce trebuie să ne pună pe gânduri este faptul că se măjorează prețurile la produsele alimentare, dar noi continuăm să aruncăm foarte mult”, a adăugat Veaceslav Ioniță.

Au risipit milioane

Potrivit economistului, cu cât o țară este mai săracă, cu atât ponderea cheltuielilor pentru produsele alimentare în bugetul familiei este mai mare. Se consideră, că dacă se cheltuiesc mai puțin de 20% din bugetul unei familii pentru produse alimentare reprezintă clasa medie a societății. În total, în 2023, moldovenii au risipit și au pierdut alimente în valoare de 19 miliarde de lei.

„În Republica Moldova, risipa și pierderile de alimente, în 2023, au fost de

19,2 miliarde de lei, cu 1,4 miliarde de lei mai mult decât în 2022. Din cele 19,2 miliarde de lei, 12 miliarde de lei a fost risipă de alimente, restul au fost pierderi de alimente. Suntem niște risipitori, nu cei mai răi din Europa, dar foarte mari”, a afirmat Veaceslav Ioniță.

Părerile cetățenilor se împart. Unii cumpără și aruncă pentru că le permite situația financiară, alții însă spun că procură doar atât cât consumă. „Mă străduiesc să nu iau în exces. Cred că am ajuns la vârsta când ne dăm seama că avem nevoie doar de strictul necesar și important e să fim sănătoși”, ne spune o chișinăuiancă.

„Foarte mult arunc. Noi avem tendința să cheltuim mai mult decât ne trebuie și,

de obicei, se cheltuiește foarte mult. Cel puțin așa e în familia mea. Știu că nu este foarte bine, dar așa se întâmplă des”, adaugă o altă femeie.

În Uniunea Europeană, în medie, pentru produsele alimentare se cheltuiesc 14,3% din bugetul unei familii. Republica Moldova și Ucraina cheltuiesc circa 42%, cel mai mult din toate țările UE și țările candidate.

România cheltuiește 24,8%. În topul risipei este Grecia, cu 142 de kilograme de produse alimentare aruncate la gunoi, pe cap de locuitor anual. Urmează Malta – cu 129 de kilogrameși Luxemburg, cu 90 de kilograme.

Galina MUNTEANU

Economistul

Ce este nou în domeniul remunerării muncii pentru anul 2024

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

1. Prin Hotărârea Guvernului nr. 985/2023 s-a stabilit, începând cu 1 ianuarie 2024, salariul minim pe țară în cuantum de 5000 de lei lunar pentru un program complet de lucru de 169 de ore (în medie pe lună), ceea ce reprezintă 29,58 lei pe oră.

2. Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023, pentru calcularea, începând cu 1 ianuarie 2024, a salariilor angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, s-a stabilit valoarea de referință în mărime de 2100 de lei.

Prin derogare, s-au stabilit următoarele valori de referință:

în mărime de 1400 de lei - pentru președintele Republicii Moldova, președintele Parlamentului, prim-ministru și deputați;

în mărime de 2300 de lei pentru:

- personalul care, conform anexelor la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se încadrează în clasele de salarizare de la 1 până la 25;
- personalul didactic, științifico-didactic și personalul de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ, al organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, conducătorii instituțiilor de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic;

- personalul din cadrul autorităților administrative și al instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, cu excepția celui care beneficiază de spor specific stabilit conform art. 17 alin. (2) lit. b prim din Legea nr. 270/2018 privind

sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;

- personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, cu excepția celui care beneficiază de spor specific stabilit conform art. 17 alin. (2) lit. b prim din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- personalul din cadrul Inspectoratului Național de Probațiune;

în mărime de 2500 de lei pentru:

- procurori, inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor și directorul Institutului Național al Justiției;

- personalul, inclusiv cu funcții de demnitate publică, din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, al Autorității Naționale de Integritate și al Serviciului prevenirea și combaterea spălării de bani;
- personalul din cadrul Autorității Aeronautice Civile, al Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, al Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, al Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, al Agenției Resurse Informaționale Juridice, al Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, al Agenției Achiziții Publice, al Inspectoratului Control Financiar de Stat, al Inspectoratului Social de Stat, al Agenției Naționale Transport Auto, al Agenției Navale, al Agenției Feroviare și al Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică;

în mărime de 2850 de lei - pentru judecătorii din cadrul CSJ și al CSM;

- personalul, cu excepția directorului și directorului adjunct, din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii;
- personalul, cu excepția directorului și directorului adjunct, din cadrul Curții Constituționale, judecătorii (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al CSM și al CSJ) și inspectorii-judecători;

în mărime de 3000 de lei pentru:

- judecătorii din cadrul CSJ și al CSM;
- secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii de stat ai Guvernului, secretarii generali și secretarii generali adjuncți ai ministerelor, secretarii de stat;

- personalul cu funcții de demnitate publică din cadrul Consiliului Concurenței, al Consiliului Audiovizualului, al CEC, al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, al Agenției Proprietății Publice, al ANSA, al CNAS, al Centrului Național Anticorupție, al Curții de Conturi, al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, al BNS, al Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, al Oficiului Avocatului Poporului, al Consiliului pentru Egalitate, al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;

- directorul și directorul adjunct al Inspectoratului de Stat al Muncii;
- personalul, inclusiv din cabinetele persoanelor cu funcții de demnitate publică, din aparatele centrale ale ministerelor, ale trezoreriilor regionale ale Ministerului Finanțelor, ale Cancelariei de Stat, ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, cu excepția prim-vicepremierului, vicepremierului, ministrului, Agentului guvernamental și secretarului general al Guvernului;

- personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, cu excepția celui care beneficiază de spor specific stabilit conform art. 17 alin. (2) lit. b prim din Legea nr. 270/2018 privind

Dezinformării, al Curții de Conturi, al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, al Biroului Național de Statistică, al Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, al Casei Naționale de Asigurări Sociale, al Oficiului Avocatului Poporului, al Consiliului pentru Egalitate, al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;

- personalul, cu excepția directorului și directorului adjunct, din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii;

în mărime de 2850 de lei - pentru judecătorii-asistenți din cadrul Curții Constituționale, judecătorii (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al CSM și al CSJ) și inspectorii-judecători;

în mărime de 3000 de lei pentru:

- judecătorii din cadrul CSJ și al CSM;
- secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii de stat ai Guvernului, secretarii generali și secretarii generali adjuncți ai ministerelor, secretarii de stat;

- personalul cu funcții de demnitate publică din cadrul Consiliului Concurenței, al Consiliului Audiovizualului, al CEC, al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, al Agenției Proprietății Publice, al ANSA, al CNAS, al Centrului Național Anticorupție, al Curții de Conturi, al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, al BNS, al Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, al Oficiului Avocatului Poporului, al Consiliului pentru Egalitate, al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- directorul și directorul adjunct al Inspectoratului de Stat al Muncii;
- personalul, inclusiv din cabinetele persoanelor cu funcții de demnitate publică, din aparatele centrale ale ministerelor, ale trezoreriilor regionale ale Ministerului Finanțelor, ale Cancelariei de Stat, ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, cu excepția prim-vicepremierului, vicepremierului, ministrului, Agentului guvernamental și secretarului general al Guvernului;

- personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, cu excepția celui care beneficiază de spor specific stabilit conform art. 17 alin. (2) lit. b prim din Legea nr. 270/2018 privind

(va urma)

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Dreptul muncii și reglementările Uniunii Europene

Vă rog să ne spuneți: care sunt reglementările principale ale Uniunii Europene în domeniul dreptului muncii?

Anatol Burdujan, Orhei

Reglementările Uniunii Europene (UE) în materia dreptului muncii constituie obiectul numeroaselor Directive care vizează inclusiv: transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă; munca pe durată determinată; munca pe fracțiune de normă; securitatea și sănătatea la locul de muncă; concedierile colective; menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități; informarea și consultarea lucrătorilor; organizarea timpului de lucru și altele, care țin de drepturile și interesele de muncă ale lucrătorilor.

Directivele UE, deși fac parte din categoria actelor obligatorii pentru statele membre, ele fixează numai obiectivul, lăsând statelor membre libertatea de a-și alege cele mai potrivite căi pentru a-l îndeplini.

În acest sens, facem trimitere, cu titlu de exemplu, la prevederile Directivei UE 2019/1152 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă, ce stabilește drepturile minime ale lucrătorilor în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă prin promovarea unor forme mai transparente și mai previzibile de muncă.

Dispoziția art. 20 alin. (2) din Directiva dată stabilește că „Prezenta directivă nu aduce atingere prerogativei statelor membre de a aplica sau de a adopta acte cu putere de lege sau acte administrative mai favorabile lucrătorilor ori de a încuraja sau de a permite aplicarea unor contracte colective de muncă ce sunt mai favorabile lucrătorilor”.

„Fiecare salariat trebuie să dispună de un document care să cuprindă elementele esențiale ale raporturilor sale de muncă

Obiectivele principale ale Directivei prenotate cuprind inclusiv: stabilirea, la nivel comunitar, a unei obligații generale potrivit căreia fiecare salariat trebuie să dispună de un document care să cuprindă informații cu privire la elementele esențiale ale contractului sau raporturilor sale de muncă; informarea salariatului de către angajator despre elementele esențiale ale contractului sau raporturilor sale de muncă, prin intermediul unui contract scris, al unei scrisori sau altor documente; adoptarea măsurilor necesare pentru a proteja salariatul, inclusiv a reprezentanților acestora, împotriva oricărui tratament nefavorabil din partea angajatorului; obligația statului de a garanta salariatilor posibilitatea de a-și valorifica drepturile ce decurg din Directiva respectivă etc.

O altă Directivă de o importanță fundamentală este „Directiva-cadru” nr.89/391/CEE privind introducerea unor măsuri de încurajare a îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă. Această Directivă constituie actul juridic de bază în materie de securitate și sănătate, care stabilește principiile generale privind prevenirea și protecția lucrătorilor împotriva accidentelor și bolilor profesionale. În baza Directivei-cadru au fost adoptate o serie de Directive individuale (specifice), care acoperă fie sectoarele expuse accidentelor și bolilor profesionale, fie contra unor riscuri etc.

În cadrul răspunderilor sale, angajatorul ia măsurile necesare pentru protecția securității și a sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale și asigurarea informării, precum și asigurarea organizării și a mijloacelor necesare în acest sens.

În eforturile de armonizare a legislației naționale cu cea comunitară, urmează a fi observate principiile incluse în această Directivă-cadru, cum ar fi: evaluarea riscurilor; adaptarea muncii la individ; adaptarea la progresul tehnic; dezvoltarea unei politici generale de prevenire coerente și altele.

Actualmente, legislația națională observă sau prevede, într-o anumită măsură, prescripțiile mai multor Directive ale UE, inclusiv ale celei la care ne-am referit. Totodată, trebuie de precizat că armonizarea legislației presupune și o infrastructură eficientă de aplicare a ei, respectiv, o administrare eficientă a unităților economice și inspectorate de muncă corespunzătoare cu exigențele comunitare.

Bogăția neamului

Cultura este o sursă unică de celebrare a umanității din noi

Ziua Națională a Culturii este sărbătorită pe 15 ianuarie în Republica Moldova și România, în semn de omagiu pentru marele poet Mihai Eminescu, născut pe 15 ianuarie 1850. Evenimentul din acest an a început cu depuneri de flori la bustul lui Mihai Eminescu, de pe Aleea Clasicilor din Grădina publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din capitală, la care au participat reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, scriitorii, oameni de cultură, admiratori ai creației eminesciene.

Tot aici a avut loc o manifestare literar-artistică, precum și un moment de evocare a personalității poetului, susținut de oameni de cultură și artă. În alocuțiunea sa, Ivan Pilchin, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, a menționat că Ziua Națională a Culturii o identificăm cu ziua de naștere a poetului național Mihai Eminescu: „În această zi sărbătorim nu doar tot ce este autentic în cultura noastră, ci și faptul că prin cultivarea și protejarea autenticității noastre culturale, putem să contribuim la îmbogățirea patrimoniului întregii umanități”.

Cu prilejul Zilei Naționale a Culturii, ministrul Culturii, Sergiu Prodan, a transmis un mesaj pentru toți oamenii de creație, dar și celor care ne promovează valorile peste hotare. Sergiu Prodan a îndemnat cetățenii să pretuiască cultura și pe oamenii care o creează. „Este bunul pe care îl putem purta cu noi în gând și în suflet, e bogăția pe care o putem transmite generațiilor viitoare și pe care nu ne-o poate lua nimeni”, a menționat Sergiu Prodan.

Cu un mesaj de felicitare a venit către oamenii de cultură și Maia Sandu, președintele Republicii Moldova.

„Cultura este o sursă unică de bucurie și de celebrare a umanității din noi. Numai prin accesul la cultură și lectură putem schimba mentalități și forma generații de oameni cu gândire liberă. Copiii care citesc, tinerii culti, care aleg teatrul, cartea, dezvoltarea frumoasă sunt adulții de mâine care vor alege cuvântul în locul armei și vor construi o societate unde este respect și bună înțelegere”, a scris Maia Sandu pe o rețea de socializare.

De menționat că, cu ocazia Zilei Naționale a Culturii, au fost organizate mai multe evenimente.

Luni, 15 ianuarie, la Palatul Republicii s-a desfășurat ceremonia de înmănare a Premiilor în domeniul Culturii pentru anul 2023. Concursul a fost organizat de Ministerul Culturii și a avut 15 nominalizări. Noutatea ediției curente este noua categorie, Diplomă culturală.

În contextul Zilei Naționale a Culturii și împlinirii a 174 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, la Biblioteca Națională a Republicii Moldova a fost inaugurată expoziția cu genericul „Mihai Eminescu. Ca un Luceafăr am trecut prin lume”. Expoziția valorifică opera eminesciană, în special, una dintre cele mai reprezentative creații – poemul „Luceafărul”, care este expresia absolută, testamentară, pe care o atinge gândirea poetică și filozofică a lui Eminescu. În expoziție se regăsesc circa 200 de cărți și publicații periodice și ediții rare.

O expoziție cu genericul „Fiind foarte român, Eminescu e universal” este găzduită de Biblioteca Parlamentului și este organizată în colaborare cu Biblioteca „Onisifor Ghibu” din capitală. Aceasta va fi deschisă vizitatorilor până la sfârșitul săptămânii.

La Sala cu Orgă, Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău, în colaborare cu Ambasada României în Republica Moldova, au organizat un concert de cameră cu participarea muzicienilor Andrei Ioniță (violoncel) și Alexandra Țirșu (vioară), împreună cu pianistul Marcel Lazăr.

Ziua Națională a Culturii a fost instituită printr-o hotărâre a Parlamentului în 2012 și are ca scop promovarea culturii naționale, a valorilor culturale autentice, precum și a personalităților marcante din domeniu.

SCRITOR RUS	EGAL CAI ZERO	MIRACOL	VECHIUL DA
SUR	INEDITĂ	TRĂSĂRICA USOHARA	
DETA-SABIL			
AVANTAJI		CARELUI	ILGGIC
PĂRȚI DE LUME		MATEI STAIICU	
OĂNSA			
CASA LA MUNTRE	ARMAAR TILCHE	DĂNSUL	VEDEȚĂ
VIZITII	SILUIA PE MALUL APEI	RIGIZI	DUN DE PLUS LA RANA
ODRES PUNZATOR			FIR
SCOBIT		VOLUM	IN SHAI
	DOPII		A MĂRUNTI
			ESENȚA DE CEAI
			IN GURA
CLARE		MUSTRA RE	UȘII OANCEA
PĂRȚE A ATELĂ GULUI			SUDAT
	NATALIA OPRES	LAT	
	BAREMI	PLASA DE PER GUIT	A BE STRICA
	PIRETE-NESC		KCELA (POP)
	LACOM		IRECUIA IN CALEN DAR
		LACOM	TELENE ȘTI (ABR)
		ABRAZ DA	CONDU CĂTOR
BLANA OII	INVELISUL TES TOASEI		
DEPOZITUL CASEI	MARIA ALDEA		PLANTA TEXTILA
		PANTA LONI RUSTICI	
DIS TANTATA		PROP RIETAR	

Dezlegarea integralei din numărul trecut: N-M-D-NAZARET-SARUTA-STRIGAT-EVA-SA-S-S-ERA-LA-COLINDE-RUTA-MAGI-AJUN-C-DESI-ODA-ITA-RELE-ORB-AJ-SI-ISTM-OCRU-O-AU-INOROG-LOB-TRUC-L-C-TARE-LATINA-DETALIU-OVAL-LER-VIFLAIM.

SERVICIUL E-ABONARE ONLINE

- 1 **Scanați codul QR sau accesați** www.services.posta.md/abonarea2022#/publication/36
- 2 **Selectați perioada de abonare și adăugați în coș;**
- 3 **Accesați coșul și completați comanda cu datele abonatului;**
- 4 **Pe email-ul indicat veți primi numărul notei de plată, pe care o achitați online, prin intermediul mpay.gov.md.**

LA OFICIILE POȘTALE DIN LOCALITATE

- 1 lună - 40,00 lei;
6 luni - 240,00 lei;
12 luni - 440,00 lei.

Continuă
**ABONAREA
2024**

+373 (22) 266 543
www.vocea.md/abonamente

Sport**Anastasia Nichita și Mariana Draguțan, în topul celor mai bune luptătoare din lume**

Moldoveanca Anastasia Nichita, campioană mondială la lupte, ocupă primul loc în topul celor mai bune luptătoare din lume, în categoria de greutate 57 kg, realizat de United World Wrestling, o organizație internațională în domeniul luptelor. Și Mariana Draguțan a ocupat un loc de top, la categoria 55 kg.

Clasamentul realizat de organizația internațională din domeniul luptelor de amatori o prezintă pe moldoveanca Anastasia Nichita, în vârstă de 24 de ani, pe primul loc în categoria sa de greutate, de 57 kg, cu 47200 de puncte la activ, transmite unimedia.info.

Anastasia Nichita este urmată, în topul realizat de UWW, de Tsugumi Sakurai (locul 2), din Japonia, și de Anhelina Lysak, din Polonia, care s-a clasat pe locul 3.

Totodată, luptătoarea Mariana Draguțan s-a clasat pe locul 3 în clasament, la categoria de greutate 55 kg, cu 36200 puncte. Locul 1 a revenit luptătoarei Harua Okuno, din Japonia, care a acumulat 45000 puncte, iar locul 2 - americanei Jacarra Gwenisha, cu 37000 de puncte la activ.

Consiliul Federației Sindicatelor „Sindindcomservice” exprimă condoleanțe și profundă compasiune Angelei Ozerov, președinta organizației sindicale a angajaților din cadrul Î.M. „Directia de troleibuze” Bălți, în legătură cu decesul mamei sale **Eugenia ROPOT**.
Dumnezeu s-o odihnească în pace.

Program educațional**Cărți în limba engleză, disponibile în școlile din țară**

Între 400 și 500 de mii de volume de carte în limba engleză vor ajunge anual în bibliotecile din țară grație proiectului „Cărți pentru Moldova”. Un memorandum în acest sens a fost semnat, recent, între Ministerul Culturii din Republica Moldova și organizațiile de caritate: AO Hope 4, CR MCB „Armata Salvării”, Fundația suedeză „Stiftelsen Moldavien” și Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Aceasta din urmă va sorta, clasifica, înregistra și distribui căr-

țile beneficiarilor, anunță serviciul de presă al Ministerului Culturii.

Potrivit donatorilor, „Cărți pentru Moldova” își propune să îmbunătățească, să sprijine și să faciliteze învățarea și utilizarea limbii engleze, să ofere acces la literatură tuturor generațiilor de cititori, să îmbunătățească nivelul de competență al limbii engleze în Republica Moldova prin furnizarea de cărți pentru fiecare grădiniță, școală și bibliotecile din toată țara.

„Fundația „Stiftelsen Moldavien”, împreună cu Hope 4, a lan-

sat în 2022 un program de educație IT pentru elevi. Una dintre principalele probleme întâlnite a constituit-o competențele lingvistice limitate în rândul studenților, profesorilor și adulților în general. Nivelul scăzut de cunoaștere a limbii engleze a fost motivul asimilării necorespunzătoare a cunoștințelor”, a menționat Robert Blomberg, președinte al Fundației suedeze în Moldova, care susține proiecte de dezvoltare comunitară.

După ce au vizitat un număr mare de biblioteci școlare, donatorii au constatat lipsa literaturii

în limba engleză disponibile și accesibile în Moldova. În consecință, s-a decis colectarea cărților în Marea Britanie, prin intermediul „Armatei Salvării”, și distribuirea lor gratuită în Moldova, la discreția Bibliotecii Naționale.

Ministrul Culturii, Sergiu Prodan, a mulțumit părților implicate în realizarea proiectului, menționând faptul că limba engleză este predominantă în domeniul

educației, al schimburilor culturale transnaționale și, mai ales, în domeniile științifice și IT: „Engleza este un numitor comun în schimbul social și comunicare în general. Este minunat că aceasta va deveni și mai accesibilă pentru cititorii de toate vârstele”.

Conform înțelegerii, 40% din cărți vor fi destinate copiilor și adolescenților.

Cor. VP

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Inregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Svetlana BĂLAN

Redactori:

Anatol FIȘER,
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,

Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:

Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:

Alexei OVICNICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Eizaveta Iurcu;
Margareta Streslian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Edit Tipar Grup” SRL
str. Fereedului 4, mun. Chișinău.

Com.: 24

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.